

karakteriseerde de Voorzitter van den Bond, de heer P. M. Cochius, deze tentoonstelling die gedurende de maand Mei enkele benedenzalen in het Stedelijk Museum in beslag had genomen.

De Bond voor Kunst in Industrie (B. K. I.) hield anderhalf jaar geleden, in November 1925, zijn „proeftentoonstelling” in het Museum voor Kunstnijverheid te Haarlem en mocht zich al aanstonds in de belangstelling en den lof van publiek en pers verheugen. Dat kon ook moeilijk anders. Het wachten is immers al jaren op den industrieel die bij het vervaardigen van zijn massa- of serieproduct tenvolle de eischen der aesthetica aanvaardt, — en tegelijkertijd op den kunstenaar die bij de schoone vormgeving volledig de moderne machine accepteert. En elke stap in deze richting is een gebeurtenis waarover men zich verheugt. Het publiek heeft, ongetwijfeld voor een deel onder de suggestie van reclame en bazar-artikelen, zijn natuurlijke, gezonde (en dat is in wezen tevens een... kunstzinnige!) smaak ingeboet. Maar met opnieuw wat opvoeding, of liever wat „bevrijding” — een werk de laatste jaren door verschillende geschriften en tentoonstellingen verricht, — leeft hij, deze smaak, al spoedig weer op en maakt verlangens in de goede richting wakker. Ik geloof dan ook, dat een lichaam als deze B. K. I. met zijn tentoonstellingen en propaganda, ook al zijn deze nog steeds zeer gewenscht en nuttig als onderdeel van een „uitwendige zending” onder het publiek, toch in de eerste en voornaamste plaats een taak heeft op het terrein der „inwendige zending”. In de Inleiding tot de catalogus schrijft de Permanente Tentoonstellingscommissie: „Ofschoon na de eerste tentoonstelling in het Museum van Kunstnijverheid te Haarlem in 1925, het ledental zich heeft uitgebreid, hebben belangrijke ondernemingen, wier producten geheel geschikt zijn voor uitvoering naar ontwerpen van kunstenaars, dit terrein nog niet of niet met het ware vertrouwen in deze samenwerking betreden. Wij hopen en verwachten dat door deze en soortgelijke daden van den nieuwen Bond andere industrieelen opgewekt zullen worden met ernst en op zuiveren grondslag naar hetzelfde doel te streven”. De Commissie had er ook nog aan kunnen toevoegen, de hoop dat steeds meer kunstenaars (c.q. kunstnijveren) mochten opgewekt worden tot het inzicht dat hun „ambacht” kennis en begrip van de moderne techniek in haar vollen omvang eischt.

Gaan wij thans voor het geven van een vluchtig overzicht, het tentoongestelde langs, dan hebben we in de allereerste plaats te noemen den heer H. Wouda, die als „architect der tentoonstelling”, van de beschikbare zaalruimten een rustig aandoend, harmonieerend geheel wist te maken. De eerste zaal werd voor een deel tot drie afzonderlijke kamerruimten gevormd, waarin achtereenvolgens de meubelproducten der L. O. V.-fabriek te Oosterbeek (ontw. Muntendam), die van „Liberty” (ontw. Penaat) en van de firma Pander (ontw. Wouda) goed tot hun recht komen. Van deze

meubelen doen die van Wouda, met hun hier en daar plotseling, als een forsche point d'orgue naar voren komende hél-roode paneelen, het meest „expressionistisch“-modern aan. Maar allen scheppen een sfeer van „ge-spannen rust“, van soberen, maar toch gezelligen eenvoud, die het moderne Hollandsche interieur zijn grootste waarde geeft. Buitengewoon mooi „doet“ de muurbekleding in de „Liberty“-ruimte; dit materiaal (op papier geplakte stroo-vezels) vereenigt de qualiteiten die men in jute bespanningsstof én in Japansche matten waardeert.

In deze eerste zaal vindt men ook voorbeelden uiterst smaakvolle typografie vervaardigd met de letter-de Roos (Tetterode) en de letter-van Krimpen (Enschedé). Enkele Giso-lampen van de firma Gispén die de „electrische lamp“ inderdaad een eigen karakter wist te geven en ter versiering enkele producten van mede-exposanten (glas, damast, enz.) completeeren, met een inzending uit metaal gedreven uurwerken van Eisenlöffel, het geheel.

In de tweede zaal bouwde Wouda een soort podium waarop een gedekte eettafel geëxposeerd wordt met het prachtig-zuivere damast van Van Dissel (ontw. Chris Lebeau) en het bekende Leerdamsche glaswerk (ontw. de Bazel, Berlage, Gidding, Lannoy, e.a.). Langs de zijwanden vindt men toontafels met diverse soorten glas- en aardewerk (van de „Ram“ te Arnhem, van de „Zuid-Holland“ te Gouda). Buitengewoon fraai is het Unica-glas van Leerdam, dat, als uitzonderlijk product wel niet geheel aan de eischen van massa- of serie-fabricage voldoet, maar ter „opluistering“ dient. Daarbij vormt dit Unica-glas dikwijls het uitgangspunt voor latere serie-productie. Een nieuwigheid is het geheel machinaal-geblazen Leerdam-glas van prachtig licht-paarse tint, dat in schoone modellen in prijzen van enkele dubbeltjes genoteerd kon worden. Vermelding verdienen ook de buitengewoon geslaagde loopers en tapijten die „Liberty“, naar ontwerpen van Penaat en Lion Cachet, in serie deed vervaardigen en die eveneens de (industriële) schoonheid tegen uiterst lagen prijs onder het publiek brengen.

In de volgende zaal vindt men o.m. een inzending drukwerk van de gemeente Amsterdam, temidden van lampen, aardewerk, boeken (de firma Brusse komt met haar uitgaven wel het volledigst voor den dag). Een bijzonderheid is hier nog het nieuwe glas-in-lood van Leerdam dat met zijn ultra-moderne dessins (Copier) toch allermint den indruk van gewilde uitzonderlijkheid maakt.

Deze tentoonstelling, waarvan een verdere détail-bespreking hier achterwege moet blijven, doet aan als een weldaad en een opluchting tusschen veel verward, opgeblazen, individualistisch kunstenaars getheoretiseer eener, en evenveel industriële sleur en uitsluitenden winsthonger anderzijds.

Verschijselen als deze zijn lichtpunten in de moderne wereld; houdt men hén in het oog, dan gelooft men voor een oogenblik weer eens niet aan den.... „Untergang des Abendlandes“!

V. D. T.